

LUẬN ÁN TIẾN SĨ GIÁO DỤC

TRẦN VĂN TÙNG. *Quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam với tiếp cận quản lý theo kết quả*

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 62 14 05 01

Hội nhập và cạnh tranh toàn cầu là xu thế tất yếu của lịch sử nhân loại. Sự cạnh tranh về hàng hóa và công nghệ sẽ dẫn đến cạnh tranh nguồn nhân lực, do vậy cải cách giáo dục là hệ quả tất yếu nhằm thúc đẩy phát triển giáo dục đáp ứng nhu cầu về nhân lực của xã hội.

Cạnh tranh giáo dục trực tiếp dẫn đến đổi mới quản lý giáo dục nhằm tạo động lực phát triển mới cho toàn bộ hệ thống giáo dục và tạo động lực phát triển cho từng cơ sở giáo dục, cho từng trường đại học. Do nhu cầu luôn nâng cao về cơ cấu và chất lượng nguồn nhân lực từ khu vực sử dụng lao động tốt nghiệp đại học, nên đổi mới quản lý đào tạo trong các trường đại học là khâu đột phá đầu tiên nhằm tạo động lực phát triển mới cho các trường đại học và trực tiếp tạo ra chất lượng và hiệu quả đào tạo của nhà trường.

Để góp phần giải quyết và hiện thực hóa nhu cầu trên, NCS. Trần Văn Tùng đã lựa chọn vấn đề *Quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam với tiếp cận quản lý theo kết quả* làm đề tài nghiên cứu cho luận án của mình.

Ngoài phần mở đầu, kết luận và danh mục các công trình nghiên cứu của tác giả, luận án gồm 4 chương.

Chương 1: *Cơ sở lý luận của công tác quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam theo tiếp cận quản lý theo kết quả*, làm rõ những vấn đề liên quan đến

nghiên cứu đề tài luận án, là cơ sở quan trọng và định hướng rõ ràng cho việc triển khai thực hiện các nhiệm vụ nghiên cứu của tác giả trong các phần sau của luận án.

Trước tiên, tác giả tổng quan các nghiên cứu đã được thực hiện trong nước và ngoài nước liên quan tới vấn đề của luận án; Tiếp đó, giới thiệu mô hình quản lý theo kết quả (RBM), gồm 5 giai đoạn chủ yếu là: đầu vào, hoạt động, sản phẩm đầu ra, kết quả đầu ra và tác động xã hội. Việc nghiên cứu tổng quan các loại hình quản lý chất lượng đào tạo đang áp dụng trong các trường đại học hiện nay trên thế giới cũng được đề cập đến, trong đó mô hình tăng học phí và mô hình doanh nghiệp là xu hướng thay đổi mô hình quản lý các trường đại học trên thế giới hiện nay nhằm thích ứng nhu cầu cạnh tranh chất lượng đào tạo.

Trong chương này, luận án đã đưa ra cơ sở khoa học lý luận phục vụ quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam theo tiếp cận RBM. Thuật ngữ năng lực, năng lực quản lý cùng với 14 tiêu chí cơ bản đánh giá năng lực quản lý của trường đại học cũng đã được nêu lên rõ ràng. Khung logic (công cụ quản lý 1) và bảng điểm cân bằng (công cụ quản lý 2) là những công cụ quản lý hỗ trợ áp dụng phương thức RBM trong các trường đại học Việt Nam. Luận án đã đề ra các nguyên tắc định hướng và các hành động cơ bản cho việc ứng dụng RBM trong công tác quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam; các quy trình ứng dụng phương thức RBM nhằm nâng cao năng lực quản lý, nâng cao chất lượng đào tạo trong các trường đại học Việt Nam; phương thức RBM và

tác động thúc đẩy quá trình đổi mới nâng cao năng lực quản lý trong các trường đại học Việt Nam.

Chương 2: *Cơ sở thực tiễn của công tác quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam theo tiếp cận quản lý theo kết quả*. Trước hết, tiết 1, luận án nghiên cứu điển hình thực trạng công tác quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam qua các trường ở 3 miền Nam, Trung và Bắc như: mô hình quản lý đào tạo ở Đại học Cần Thơ, mô hình quản lý đào tạo ở Đại học Quốc gia Hà Nội, mô hình quản lý đào tạo ở Đại học Đà Nẵng và 10 giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo theo hệ thống tín chỉ ở Đại học Vinh. Các trường này quy định rõ chức năng và nhiệm vụ của các phòng ban, áp dụng các phương pháp quản lý đào tạo tiên tiến của nước ngoài được điều chỉnh sao cho phù hợp với đại học Việt Nam, đưa ra chương trình hành động mang tính chiến lược, triển khai phần mềm tin học quản lý đào tạo chuẩn xác, công khai chuẩn đầu ra và các điều kiện đảm bảo chất lượng đại học.

Tiếp đó, tác giả luận án đã triển khai khảo sát đánh giá của các chuyên gia quốc tế về thực trạng quản lý đào tạo tại các trường đại học Việt Nam như: đánh giá của các chuyên gia hàng đầu của Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam qua các trường đại học ngành nông nghiệp, các trường đại học ngành công nghệ thông tin, kỹ thuật điện - điện tử, viễn thông và vật lý (tiết 2); đồng thời đánh giá thực trạng công tác quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam hiện nay, tìm ra được điểm mạnh, điểm yếu và nguyên nhân (tiết 3).

Sau cùng, tiết 4, tác giả phân tích và đi đến khẳng định, nhu cầu đổi mới công tác quản lý đào tạo trong các trường đại học ở Việt Nam hiện nay là nhu cầu xã hội và là nhu cầu cấp thiết

trong quá trình phát triển cho các trường đại học Việt Nam với các mục tiêu chung là *khắc phục những yếu kém, tạo ra động lực mới cho các cán bộ giảng viên sinh viên nhà trường, xây dựng môi trường giảng dạy và học tập phù hợp nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả đào tạo, đáp ứng nhu cầu xã hội*.

Chương 3 *đề xuất quy trình quản lý trong các trường đại học Việt Nam nhằm nâng cao chất lượng đào tạo theo tiếp cận quản lý theo kết quả* gồm 7 giai đoạn và 32 bước triển khai cụ thể. *Giai đoạn 1*: Hoạt động tạo yếu tố đầu vào của trường đại học gồm 8 bước hành động trong đó có bước 5 là xây dựng kế hoạch chiến lược của việc áp dụng mô hình RBM trong các trường đại học Việt Nam. *Giai đoạn 2*: Hoạt động tạo ra các sản phẩm của trường đại học gồm 7 bước hành động. *Giai đoạn 3*: Kết quả đào tạo đầu ra của trường đại học gồm 2 bước hành động. *Giai đoạn 4*: RBM các yếu tố đầu vào của trường đại học gồm 7 bước hành động. *Giai đoạn 5*: RBM hoạt động tạo ra các sản phẩm của trường đại học gồm 5 bước hành động. *Giai đoạn 6*: RBM kết quả đào tạo đầu ra của trường đại học gồm 2 bước hành động. *Giai đoạn 7*: Xử lý đánh giá và quản trị rủi ro gồm 1 bước hành động.

Bên cạnh đó, tác giả luận án cũng đề xuất các giải pháp triển khai ứng dụng quản lý đào tạo theo tiếp cận RBM với các nguyên tắc xây dựng các giải pháp, nghiên cứu các yêu cầu cơ bản trong việc triển khai ứng dụng thành công RBM trong các trường đại học Việt Nam và đưa ra các giải pháp cụ thể về quản lý đào tạo trong các trường đại học Việt Nam. Sau khi có các giải pháp triển khai ứng dụng quản lý đào tạo, luận án nghiên cứu các điều kiện thuận lợi và khó khăn trong việc triển khai ứng dụng phương thức RBM trong các trường đại

học Việt Nam. Sau khi ứng dụng phương thức RBM nhằm nâng cao năng lực quản lý trong các trường đại học Việt Nam, luận án còn đưa ra các tiêu chí cơ bản đánh giá kết quả ứng dụng RBM.

Chương 4 trình bày *kết quả thử nghiệm khoa học*.

Trên cơ sở triển khai “Xây dựng khung chiến lược phát triển trường Đại học Ngân hàng thành phố Hồ Chí Minh theo mô hình RBM” nhằm xác định điểm mạnh, điểm yếu, các thách thức và những nguyên nhân cơ bản trong công tác quản lý trường đại học Việt Nam hiện nay, tác giả luận án đã đưa ra nhận định: Xây dựng kế hoạch chiến lược cấp trường theo mô hình RBM là công việc mới và khó khăn, bởi những chỉ số đo kết quả đầu ra của giáo dục đại học là lĩnh vực còn nhiều tranh cãi khi các tiêu chí và chỉ số đo còn nhiều cơ sở khoa học chưa rõ ràng; Đây chỉ là bước khởi đầu trong quá trình ứng dụng mô hình RBM vào các trường đại học Việt Nam (tiết 1). Đồng thời tác giả đề xuất khung kế hoạch chiến lược phát triển trung hạn trường Đại học Ngân hàng thành phố Hồ Chí Minh dựa trên mô hình RBM (tiết 2).

Kết luận chung, tác giả chỉ rõ:

- Sự tụt hậu về chất lượng của giáo dục đại học Việt Nam là hồi chuông cảnh tỉnh lâu dài từ các cấp lãnh đạo nhà nước và từ khu vực kinh tế xã hội.

- Nguyên nhân của sự tụt hậu đã được xác định rõ ràng trong các nghị quyết, nghị định và đặc biệt trong chiến lược phát triển giáo dục Việt Nam đến năm 2020 là do sự yếu kém của hệ thống quản lý giáo dục. Đổi mới quản lý giáo dục được xác định là giải pháp tạo sự phát triển đột phá nhằm đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục Việt Nam.

- Đổi mới quản lý giáo dục về thực chất là nhằm nâng cao năng lực quản lý

cho hệ thống giáo dục Việt Nam. Nếu năng lực quản lý giáo dục của Việt Nam ở cấp vĩ mô và vi mô không được nâng lên thì mọi đầu tư tiền của, mọi chiến lược và chủ trương phát triển giáo dục dù có đúng đắn như thế nào cũng sẽ bị vô hiệu quả bởi hệ thống quản lý không có năng lực và tham nhũng.

- Nâng cao năng lực quản lý là công việc bao hàm nhiều giải pháp đồng bộ, nhưng quan trọng nhất và có giá trị tác động mạnh nhất là đổi mới mô hình quản lý nhằm thay đổi đồng bộ hệ thống quản lý từ đầu vào đến đầu ra của một cơ quan, một nhà trường đại học.

- Đổi mới quản lý đào tạo, nâng cao năng lực quản lý nhằm nâng cao chất lượng đào tạo trong các trường đại học Việt Nam là nhiệm vụ quan trọng, nhiệm vụ cấp thiết hiện nay nhằm góp phần đổi mới quản lý giáo dục đại học Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Sau cùng, tác giả khuyến nghị:

Với Bộ Giáo dục và Đào tạo: cần tạo ra hành lang pháp lý cho phép các trường đại học ứng dụng mô hình RBM nhằm nâng cao năng lực quản lý, nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng nhu cầu công nghiệp hóa và hiện đại hóa đất nước.

Với trường Đại học Giáo dục, Đại học Quốc gia Hà Nội: cần hình thành nhiệm vụ trọng tâm: Đổi mới quản lý đào tạo theo tiếp cận RBM nhằm tạo động lực đổi mới công tác đào tạo nhà trường theo định hướng nâng cao chất lượng và hiệu quả xã hội của công tác đào tạo trình độ đại học.

Luận án bảo vệ thành công tại Hội đồng chấm luận án cấp Đại học Quốc gia, họp tại trường Đại học Giáo dục, Đại học Quốc gia Hà Nội, năm 2013.

DIỆU LINH
giới thiệu